

Бунін Іван Олексійович

Життєпис

БУНІН Іван Олексійович [10 (22).X 1870, Воронеж — 8.XI 1953, Париж] — рос. письменник, почесний академік Рос. АН з 1909. Ранні оповідання пройняті демократичними й реалістичними тенденціями (зб. "На край світу", 1897). В поемі "Листопад" (1900) та віршах однойм. збірки 1901 виступав як продовжувач рос. поетич. класики, насамперед О. Пушкіна. Для прози й поезії 1897 — 1902 характерні пошуки нових засобів худож. вираження та деякі елементи поетики імпресіонізму (оповідання "Антоновські яблука", 1900; "Сосни", 1901). Соціально-політ. піднесення напередодні та під час революції 1905 — 07 відбилосся в оповіданнях "Сни", "Золоте дно" (обидва — 1903) та ряді віршів. У повістях "Село" (1910), "Суходіл" (1912), циклі "селянських оповідань" ("Захар Воробйов", "Нічна розмова", "Погана трава", 1911 — 13) суворо реалістично відображено гострі соціальні суперечності в житті дореволюц. рос. села. Худож. довершеністю відзначаються оповідання "Брати" (1914), "Пан з Сан-Франціско" (1915), "Стара" (1916), "Вузлуваті вуха" (1917), "Сни Чанга" (1919), в яких Б. засуджував бурж. цивілізацію, показував різкі соціальні контрасти капіталістич. світу.

Не прийняв Великої Жовтневої соціалістичної революції. В 1920 емігрував до Франції. Відірваність від батьківщини звузила діапазон його творчості. Провідними у Б. стають "вічні теми" кохання і смерті, краси природи, поетизація життя дореволюц. Росії. В еміграції написав роман "Життя Арсеньева" (1930 — 33, 1937), повість "Митькове кохання" (1924), цикли оповідань та ліричних мініатюр "Боже древо" (1931), "Темні алеї" (1943), "Спогади" (1950), "Навесні в Іудеї" (1953) тощо. Переклав "Пісню про Гайавату" Г. Лонгфелло, драматичні поеми Дж. Байрона та ін.

При всій суперечливості творчість Б є визначним явищем в історії рос. критичного реалізму. Позначена глибоким психологізмом, пластичністю образів, худож. лаконізмом і довершеністю стилю, вона вплинула на розвиток рос. дореволюц., а також рад. прози, зокрема української. Деякий час жив на Україні (1887 — 89 — в Харкові, 1890 — 94 — в Полтаві, 1898 — 1901, 1918 — 20 — в Одесі), бував у Києві. Худож. спадщина Б. має багаті й різноманітні творчі зв'язки з укр. культурою й л-рою. Б. добре знав усну поетичну творчість укр. народу. Вплив укр. фольклору помітний на його оповіданнях ("На край світу", "Лірник Родіон") та багатьох віршах ("Мушкет", "Вже підсихає хміль на тині" та ін.). Любив поезію Т. Шевченка, якого називав абсолютно геніальним поетом. Навесні 1890 відвідав його могилу в Каневі. Враження від цієї подорожі описав у нарисі "На "Чайці"" ("Козацьким шляхом") (1896). Опубл. ст. "Пам'яті Т. Г. Шевченка" (1891). Б. належать переклади віршів Т. Шевченка "Закувала зозуленька" і "Заповіт", віршів Б. Грінченка ("Вітер виє..." та ін.), оповідання О. Стороженка "Вуси". Його твори перекладали П. Тичина, М. Рильський, М. Зеров, А. Казка, В. Щурат, Л. Смілянський, О. Ільченко, І. Вирган. Перебування Б. на Україні відображено в оповіданні Г. Зленка "Вогонь зблизка" (1971). Лауреат Нобелівської

премії, 1933.